№ 165 Սեպտեմբերի 28 (Հոկտեմբերի 10) **1879** Սեպտեմբերի 28 (Հոկտեմբերի 10) № 165

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլի, կէս տարվանը 6 րուբլի։

Բաժանորդ գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Նամակագրութիւնք գրվում են ուղղակի Тифлисъ. Редакція „Мшакъ"

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողին 2 կոպէկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս են նայում մեզ վրա.—Ներքին տեսութիւն. Նամակ Ախալցխայից. Նամակ [illegible]. Նամակ [illegible].— Արտաքին տեսութիւն. [illegible].—[illegible].

ԻՆՉՊԷՍ ԵՆ ՆԱՅՈՒՄ ՄԵԶ ՎՐԱ

Գուցէ բացի ժամանակակից հրէաներից և չինացիներից ոչ մի ազգութեան մասին օտարները այնքան վատ կարծիք չունեն, որքան ժամանակակից հայերի մասին։

Այդ երևոյթը, ի հարկէ, իր պատճառները պէտք է ունենայ։

Կան, ի հարկէ, բացառութիւններ և օտարների մէջ, կան նրանց գիտնականների, ճանապարհորդների մէջ և այնպիսիներ, որոնք իրանց գրուածներում գովասանքով են խօսում հայերի մասին, Բայց դրանք շատ փոքր թւով են,

Մենք կրկնում ենք այդ երևոյթը պէտք է իր պատճառները ունենայ...

«Մշակը» իր գոյութեան ութ տարվայ ընթացքում իր գործունէութեան նպատակներից մէկը դրել էր հետազօտել այդ անախորժ երևոյթի պատճառը։

Եւ շնորհիւ, եթէ անկողմնապահ կերպով հետազօտենք ժամանակակից հայոց ազգի բնաւորութիւնը, կը համոզվենք որ այդ աղբը շատ հանելուկ չէ։ Չը նայելով որ հայերը շատ խելացի, ընդունակ և աշխատասէր ժողովուրդ են, գուցէ և համամիտ ազգ են, նրանք ունեն մի և նոյն ժամանակ այնպիսի զզուելի յատկութիւններ, որոնք անշուշտ ատելի են դարձնում նրանց օտարազգիների աչքում։

Հայոց ընտանիքը բռնապետական սկզբունքի վրա է կայանում, ժամանակակից հայը նախանձոտ, փքամիտ, հպարտ, հաստատ-հաւատ է, նա միջին [illegible] մեծամեծ է, հայերը միմեանց մէջ անմիաբան են, թէև օտարների հանդէպ համառ և հնազանդ են, բայց մի և նոյն ժամանակ պատրաստ են փոխադարձաբար միմեանց խեղդել, ուտելու... Հայը ոչ որի այնքան մեծ արժանաւորութեամբ չէ հարստահարում և հալածում, որքան նոյն խակ իր հայրենակիցին, հային....

Եւ արդեն ութ տարի շարունակ մենք մեր հայրենակիցներին քննադատում, մտրակում, մերկացնում էինք, մեր շուրջ եղած ամեն տգեղ երևոյթները դարձնում, հաբաստում, խարազանում էինք....

Հետևանքը ի՞նչ եղաւ։ Այն որ մենք ստացանք շատ թշնամիներ հարկէջներ։ Եւ ուրիշ կերպ չէր էլ կարող լինել։ Մի՞թէ մենք այդ չէինք սպասում։ Մի՞թէ մենք կարող էինք հայի կողմից մեր քննադատութեանը ընդդէմ սէր պահանջել, երբ մենք էլ մեր կողմից, երբէք նրան ընդդէմ սէր չէինք ցոյց տալիս, երբէք նրա ոչ մի պակասութիւնը չէինք խնայում։

Դա մեր խորին և անհնարին համոզմունքն է որ մենք ուրիշ կերպ չէինք կարող և չը պէտք է վարվէինք։

Օտարները ժամանակակից հայի մասին գրեթէ նոյնչափ վատ կարծիքի են, որչափ ժամանակակից չինի և հրէայի մասին։ Որեմն ինչպէս պէտք է անենք մենք որ օտարները փոխեն մեր մասին իրանց կազմած կարծիքը, մի՞թէ մենք այդ հետևանքին կարող ենք հասնել ծածկելով նրանց առջև մեր մէջ արմատացած պակասութիւնները և հնարելով մեր մասին զանազան գովասանքներ։ Դորա հետևանքը ի՞նչ կը լինէր. մենք կը մնայինք նոյն փչացած և օտարների համար նոյն ատելի, զզուելի ազգութիւն,—և մինչև էլ երբէք չէինք ուղղվի մեր խոշոր պակասութիւններից....

Մենք ասելի բա. համոզվեցինք նոյն խակ մեր ազգի պակասութիւնները խիստ և անխնայ քննադատութեամբ ենթարկելու։ Դորանով մենք, շնորհիւ է, չը փառաւորեցինք մեր հայրենակիցների համակրութիւնը, բայց մեր բռնած ընթացքը այն պտուղը կունենայ, որ ժամանակով ազգը կուղղվի և ուրեմն կը կարողանայ իր վրայից փարատել այն անտանելի կարծիքը, որ ունին նրա մասին օտարը։

Թող հայերը մեզ ատեն, բայց մենք այն միսիթարութիւնը կունենանք, որ գոնէ ժամանակով օտարը չի ատի հային։

Մի բժիշկ, որ տալիս է իր խնամքին յանձնած հիւանդին մի դառն խմիչք, կամ մի եռու և այրող դեղ, արդէն առաջուց շատ լաւ գիտէ, որ հիւանդը կը շարշարի, կը գոռայ, ազգականներ կը գցէ, կանիծէ, գուցէ ատելով կատէ իր բժշկին,—բայց բժշկի խղճմտանքը մաքուր է, որովհետև նրա նպատակն էր նպաստել հիւանդի առողջանալուն։

Դորան նման է և հրապարակախօսի, լրագրողի պաշտոնը և կոչումը։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՑԽԱՅԻՑ

22 սեպտեմբերի

[illegible]

[illegible] 1872 [illegible] 10—12 [illegible] 1872 [illegible] 1880 [illegible]

[illegible] 1872 [illegible] 540 [illegible]

[illegible] 1875 [illegible] 664 [illegible] 98 [illegible] 1000 [illegible]

[illegible] 1400 [illegible] 1400 [illegible] 540 [illegible] 1400 [illegible] 250 [illegible] 1878 [illegible] 1871 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ՆԱՄԱԿ [illegible]

18 սեպտեմբերի

[illegible]

ՆԱՄԱԿ [illegible]

[illegible], 8 սեպտեմբերի

[illegible]

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

[illegible]

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

(Շար. և վերջ)

[illegible]

(Մշակ)

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

[illegible], 24 սեպտեմբերի (6 հոկտեմբերի) [illegible]

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 սեպտեմբերի: «Русская Правда» [illegible]

[illegible], 24 սեպտեմբերի (6 հոկտեմբերի) [illegible]

[illegible], 26 սեպտեմբերի (8 հոկտեմբերի) [illegible]

[illegible], 26 սեպտեմբերի (8 հոկտեմբերի) [illegible]

[illegible], 26 սեպտեմբերի (8 հոկտեմբերի) [illegible]

[illegible], 25 սեպտեմբերի (7 հոկտեմբերի) «Neue Frei Presse» [illegible] «Pester Lloyd» [illegible]

Խմբագիր—հրատարակող [illegible]